

Handläggare:
Kristina Boström

Strukturförändringar i Tågia AB – köp av aktier

Ärendet

AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) har hänskjutit ärende avseende strukturförändringar i Tågia AB till landstingsfullmäktige. Dels för ställningstagande och beslut i fråga om aktieöverlåtelseavtal mellan Bombardier Transportation Sweden AB (Bombardier) och SL och dels för att bemyndiga SL att fatta erforderliga beslut rörande förvärv/försäljning av aktier i Tågia AB (Tågia).

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att godkänna tecknande av aktieöverlåtelseavtal mellan Bombardier Transportation Sweden AB och AB Storstockholms Lokaltrafik,

att bemyndiga AB Storstockholms Lokaltrafik att fatta erforderliga beslut rörande förvärv av aktier och försäljning av aktieinnehav i Tågia AB,

att förvärv av aktier och försäljning av aktieinnehav i Tågia AB ska ske på affärsmässig grund samt

att förklara beslutet omedelbart justerat.

Bakgrund

Vid SL:s styrelsemöte 2007-08-28 beslutade SL att för sin del godkänna aktieöverlåtelseavtalet mellan SL och Bombardier, att överlämna ärendet till landstingsfullmäktige för ställningstagande och beslut i fråga om nämnda aktieöverlåtelseavtal och att föreslå landstingsfullmäktige bemyndiga SL att fatta erforderliga beslut rörande förvärv/försäljning av aktier i Tågia.

Därutöver beslutades att uppdra åt SL:s VD att fortsätta förhandlingarna med Veolia enligt den redovisade inriktningen och detta med målsättningen att redan under hösten återkomma till styrelsen med information om utfallet, inklusive eventuellt avtal. Beslutades även att till SLL överlämna den del av ärendet som enligt bolagsordningen skall hanteras av landstingsfullmäktige, samt att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Som ett led i utvärderingen av underhåll för spårfordon genomfördes på uppdrag av SL under våren 2006 en extern genomlysning av funktion och organisation, vilken bland annat ledde till kritik mot ägarstrukturen i

underhållsbolaget Tågia. Detta föranledde i sin tur en intern analys av möjliga nya modeller/lösningar som skulle kunna leda till ett operativt väl fungerande och kostnadseffektivt spårfordonsunderhåll och dessutom, genom att bland annat trafikavtalen och övriga relevanta ansvarsförhållanden beaktades, ge en mer optimal struktur i ett större perspektiv.

Mot bakgrund av detta beslutade SL:s styrelse i januari 2007 att uppdra åt VD dels att undersöka möjligheterna att, före utgången av gällande aktieägaravtal mellan delägarna i Tågia (den 31 december 2009), förändra ägandet i Tågia, dels att undersöka och utvärdera förutsättningarna för att åstadkomma en förändrad struktur på fordonsunderhållet för tunnelbanan respektive lokalbanorna. Uppdraget baserades på inriktningen att såväl underhåll som trafik skulle bli föremål för upphandling 2009. Avsikten med ägarförändringarna var således dels att förbereda för upphandlingen, dels att säkerställa verksamheten fram till dess att upphandlingen genomförts.

Detta arbete har nu lett fram till ett avtal om överlåtelse av aktier till SL från en av de övriga två delägarna i Tågia; Bombardier. Arbetet har också resulterat i diskussion och förhandling med trafikoperatören Veolia Transport Sverige AB (Veolia), tillika delägare i Tågia, om ägarstruktur och funktion, till dess upphandling av tunnelbaneverksamheten är genomförd.

Tågia AB

Tågia AB bildades, i sin nuvarande form, år 2000 av AB Storstockholms Lokaltrafik, Connex Tunnelbanan AB (sedermera Veolia Transport Sverige AB) och Bombardier Transportation Sweden AB som ett gemensamt bolag för underhåll av spårfordon vilka disponeras i SL-trafiken. Ägandet fördelades lika mellan de tre delägarna.

Tågia svarar för löpande underhåll av fordon avsedda för tunnelbanan och lokalbanorna. Därutöver har Tågia haft uppdrag avseende moderniseringar av dessa fordonstyper och så kallat tungt underhåll. Verksamheten bedrivs i lokaler och med utrustning som hyrs av SL. Löptiden för hyresavtalen följer uppdragens avtalstider. Tågias nuvarande uppdrag bedrivs huvudsakligen inom ramen för avtal som går ut under 2008 och 2009. Här kan nämnas att avtal avseende Roslagsbanan upphör 2008 och överföring pågår av Tågias underhållsverksamhet till entreprenören Roslagståg AB.

Tågias omsättning uppgick 2006 till 752 miljoner kronor och resultatet till 12 miljoner kronor. Prognosen för årsresultatet 2007 uppgick i september till 26 miljoner kronor.

Bolagets verksamhet, liksom förvärv och försäljning av aktier i bolaget regleras av ett vid bildandet ingånget aktieägaravtal. Genom detta avtal har SL bland annat en förpliktelse att köpa övriga delägares aktier under vissa

omständigheter, till exempel om avtalen avseende underhåll av tunnelbanefordon inte förnyas 2009. Köpeskillingen ska i detta fall beräknas enligt en definierad formel. Givet de samlade omständigheterna för bolaget är det dock svårt att definiera ett marknadsmässigt pris för aktierna.

Avtal med Bombardier Transportation Sweden AB

Förändringsarbetet avseende ägarstrukturen i Tågia har lett till förhandlingar, som utmynnat i ett avtal med en av de två övriga delägarna i Tågia, Bombardier om överlåtelse av aktier till SL. Avtalet med Bombardier träffades i juni och är villkorat av SL: styrelses och landstingsfullmäktiges godkännande. SL:s styrelse godkände aktieöverlåtelseavtalet den 28 augusti 2007.

Avtalet innebär att SL köper 1 000 aktier av Bombardier, vilket motsvarar hela deras innehav i Tågia, till en köpeskillning om 23 200 000 kronor. Köpeskillingen har enligt aktieägaravtalet beräknats enligt en definierad formel. Fastställandet köpeskillingen har gjorts mot bakgrund av SL:s förpliktelser i anledning av aktieägaravtalet och är, enligt SL:s uppgift, i paritet med vad denna formel skulle kunna väntas ge år 2009. Det är SL:s uppfattning att det nu satta priset, 23 200 000 kronor för SL:s köp av Bombardiernas aktieinnehav, är rimligt i förhållande till bolagets värde med hänsyn tagen till avtalsmässiga begränsningar

Köpet innebär att SL inträder i Bombardiernas ställe i aktieägaravtalet och blir majoritetsägare i Tågia med ett aktieinnehav motsvarande 66,7 procent. Resterande andel ägs av Veolia med 33,3 procent. Det gällande aktieägaravtalet bygger på en princip om konsensus för beslut i vissa viktigare frågor och innebär att SL inte per automatik kan fatta beslut i alla frågor på egen hand.

Nuläget i diskussionerna med Veolia Transport Sverige AB

Diskussionerna mellan SL och Veolia pågår om hur man bäst kan åstadkomma ett väl fungerande fordonsunderhåll under kvarvarande avtalsperiod, dvs. fram till augusti 2009. SL:s inriktning är att försöka nå ett förtida aktieöverlåtelsavtal med Veolia, som reglerar såväl ägandet under resterande avtalsperiod som ägandet vid övergången till annan underhållsstruktur. Enligt SL bör om möjligt majoritetsägaren i Tågia under kvarvarande avtalsperiod utgöras av trafikoperatören, dvs. Veolia. Detta i syfte att åstadkomma ett mer renodlat kund/leverantörsförhållande mellan SL och Veolia under resterande avtalsperiod. SL begär bemyndigande att utan ny prövning av fullmäktige genomföra denna försäljning, till samma pris som förvärvet av aktierna från Bombardier. Situationen rörande utförandet av underhåll efter nuvarande avtalsperiod regleras inte genom den tänkta överlåtelsen, utan blir föremål för beslut i särskild ordning och inom ramen för upphandling av tunnelbaneverksamheten.

Förvaltningens synpunkter

SL förvärvar genom avtalet med Bombardier äganderätten till dess aktier i Tågia inklusive rätt till vinstutdelning från och med räkenskapsåret 2007. Bombardier utträder ur det gällande aktieägaravtalet och har därefter inga kvarvarande förpliktelser och inte heller några anspråk mot SL eller Tågia. Ansvarsbefrielsen gäller inte Bombardiens kommersiella leverantörförhållande till Tågia.

SL:s förvärv av Bombardiens aktier i Tågia ingår ej i budget för 2007, dock ryms köpeskillingen 23 200 000 kronor inom SL:s ekonomiska ramar. SL prognostiserar i september 2007 ett resultat som överstiger budgeten med 95 miljoner kronor. Med utgångspunkt från den positiva årsprognos för resultatet 2007, som Tågia lämnat, kan även viss vinstandel ställas i utsikt.

Majoritetsägandet av underhållsbolaget Tågia innebär inte att SL föreslås som långsiktig ägare av bolaget, utan ses som en möjlig interimslösning syftande till att säkerställa verksamheten och ge bästa möjliga förutsättningar för SL:s kommande upphandling av tunnelbaneverksamheten. SL bedömer att ett långsiktigt ägande av underhållsleverantören ger ett otydligt och fördyrande förhållande mellan SL och trafikoperatören.

Förvaltningen finner inget att invända mot att SL tecknar förevarande aktieöverlåtelseavtal med Bombardier. Med beaktande av att förändringar sker i ägandet genom att SL:s ägarandel ökar, bör förändringen även avspeglas i aktieägaravtalet, till exempel möjligheten att utse styrelseledamöter eller liknande. Eftersom det är fråga om en interimslösning kan nuvarande ordning accepteras. Hänsyn måste även tas till att SL synes få ett bestämmande inflytande i vissa frågor, varför offentlighetsprincipen blir tillämplig enligt 1 kap 9 § sekretesslagen.

Förvaltningen finner heller inget att invända mot SL:s diskussioner med Veolia för att lösa problematiken i Tågia i första hand temporärt fram till augusti 2009. Diskussionerna resulterar möjligen i ett aktieöverlåtelseavtal från SL till Veolia, så att Veolia blir majoritetsägare, eller möjligen att SL övertar Veolias aktier och driver verksamheten vidare på egen hand fram till den kommande upphandlingen av tunnelbanetrafiken.

Förvaltningen delar SL:s uppfattning att det är viktigt att finna en modell för underhållsarbetet som säkerställer kvalitet i driften.

Mona Boström